

TÜRK EDEBİYATI
27 GENÇ SİYAT

ESKİ İSTANBUL'DAN
FANTASTİK MAVRALAR
HAYALETİN GÖMÜSÜNÜ
NASIL YEDİK?

**04 Eski İstanbul'dan Fantastik Mavralar
Hayaletin Gömüsünü Nasıl Yedik?**

Mehmet Berk Yaltırık

08 Yaşasın Sokaklar

Gökhan Dönmez

13 Gel

Mevlüt Kaan Akçatepe

14 En Mutlu Şiirim Sendin

Gül Yıldız Ermiş

15 Kendimizi Ele Verdim

Mehmet Ali Güler

17 Masum Bir Gezi

Ömer Kaan Kadioğlu

20 Fasulye

Serhat Duran

21 Kolaj

Cihan Köse

26 Bu Devir

Burcu Başak Tekin

28 Bozkır Hikâyeleri

Abdullah Emre Aladağ

**29 Fransa'da İlk Daimî Türk Elçisi
Moralı Esseyit Ali Efendi 1792-1802**

Abdullah Emre Aladağ

31 Yaşayan Ölüler

Mehmet Can Kuyucu

YALNIZ SÖĞÜTÜN SESİ

Muhammet Kaya

GARİP BİR HİKÂYE

Ümit Can

TUTUNAMAYANLAR

Mahmut Erkam Özeren

İmtiyaz Sahibi

Serhat Kabaklı

Genel Yayın Yönetmeni

Enver Aykol

Yazı İşleri Müdürü

Ömer Faruk Yazıcı / Gülsüm Kuş

Yayın Kurulu

Yelda Özer / Muhammet Ali Polat

Grafik - Tasarım

Atilla Ceylan

Yönetim Yeri: Divanyolu Cad. No: 14 34122

Sultanahmet - Fatih / İSTANBUL

Tel: 0.212 526 16 15 - 527 50 32

www.gencsanatdergi.com

dergi@gencsanatdergi.com

evgili Genç Sanat okurları,

Bu ay sayımıza Mehmet Berk Yaltırık'ın öyküsüyle başlıyoruz. Şubat ayında başladığımız Eski İstanbul'dan Fantastik Mavralar serisi yeni bir hikâye ile devam ediyor. Ardından Gökhan Dönmez ile sokaklarda bir yürüyüşe çıkıyoruz. Ümit Can ise yeni bir deneme ile karşımızda. Gregor Samsa'ya eğildiği bu yazısında Raskolnikov'un ayak izlerini bulmak da mümkün. Şiir bölümümüzde ise Mevlüt Kaan Akçatepe, Gel; Gül Yıldız Ermiş,

En Mutlu Şiirim Sendin; Mehmet Ali Güler, Kendimizi Ele Verdim; Ömer Kaan Kadioğlu, Masum Bir Gezi; Fasulye, Serhat Duran, Fasulye şiirleriyle yer alıyor. Muhammet Kaya ise öyküsüyle yalnız bir söğüdün sesi oluyor. Mahmut Erkam Özeren, Tutunamayanlar üzerine yazmış olduğu incelemesiyle yer alıyor. Burcu Başak Tekin de bizlere günümüzden kısa bir kesit sunuyor. Abdullah Emre Aladağ, Emrah Ece'nin Ötüken Neşriyattan çıkan Bozkır Hikâyeleri'ni incelediği bir yazısıyla, Mehmet Menderes ise Fransa'da İlk Damı Türk Elçisi Morali Esseyit Ali Efendi tanıtımıyla bizlerle. Mehmet Can Kuyucu ise Bedrettin Sami'nin hikâyesini anlattığı piyesiyle yer alıyor. Yaşayan Ölüler, yayımladığımız ilk piyes olması hasebiyle bizleri de çokça heyecanlandırıyor. Nisan sayımızda Cihan Köse, fotoğraflarıyla yer alırken arka kapakta ise Büşra Bektaş bu sayımızı sonlandırıyor.

Geçtiğimiz ay duyurduğumuz kitap çekilişinin kazananları ise @mervecapar_, @nevisenefise, @yalniz23sarki, @mizginsyl. Çekilişi kazanan arkadaşlarımızın iletişim bilgilerini bizlerle paylaşmasını rica ederiz.

Farklı türde eserlerle karşınızda olduğumuz bu sayımızda herkese iyi okumalar dileriz. Zor zamanlar geçirdiğimiz bugünlerde dertlerden, kaygılardan bir nebze olsun uzaklaşmak ve kendimizi edebiyat nehrinin akıntısına bırakmak ümidiyle...

Enver Aykol

ESKİ İSTANBUL'DAN FANTASTİK MAVRALAR HAYALETİN GÖMÜSÜNÜ NASIL YEDİK?

Mehmet Berk Yaltırık

Esip duran meltem tüylerimi diken diken ediyor. Tevfik'e bakıyorum onun da sıfatından korku okunuyor. Köpek havlamaları haricinde tek ses duymuyoruz, lakin ortalıkta gezindiklerini de görmüyoruz. Hayvanların dahi sokulamadığı mıntıkada öylece bekliyoruz.

Çardakaltı Kahvehanesi'nde, Tophane'nin bilumum külhanisi, kopuğu ve de tulumbacısı olaraktan daimi ve fuzuli yere toplanmıştık yine. Kabadayılar, ismi ve namı olanlar daha çok buranın arkasındaki iç avluda toplanır, kumar postaları da buraya serilirdi. Ben ve ben-cileyin birkaç gariban evvelce cüzzi miktarda borçlandığımızdan buraya öyle pek sık girip çıkmazdık. Kahvehanenin peykelerinden, düz ayak oturaklarından öteye geçmez yerimizi bilirdik.

Meteliğe kurşun atmaya niyetlendiğim lakin atmaya kurşun dahi bulamadığım en yolsuz vakitlerimden birini yaşıyordum. Cep delik cepken delik. Zaten mevcutta cep yahut cepken namına hiçbir şey yok. Belki birilerini koparırız yahut üç kuruşa avantamızı buluruz diye birkaç sefer Cadde-i Kebir'e, Galata'ya, Sirkeci'ye falan da düştüm ama iş çıkmamıştı. Çardakaltı'nda aylıklık günlerime hızlı geri dönüş yapıp peyke üstünde pinekleme zanaatında isim sahibi olmaya devam etmiştim. Fukaralık değil de beni en çok âlemden, işretten, eğlenceden geri kalmak mahzunlaştırıyordu. Burnum rakının kokusu-nu, parmaklarım Elenileri, Rozaları özlüyordu.

Yolsuz kalışım sade işlerin kesatlığından yahut koparacak avanta bulamamamdan ileri gelmiyordu. Rahmetli dedemin konağından Kasımpaşa sırtlarına altı balık üstü cıbil tövbe

estağfurullah cin taifesinden bir hatunla koşturmamız cümle İstanbul'un dilindeydi. Şehrin haberini padişahımızın jurnalcı kullarından da tez şekilde yedi cihana yayan kapı önü kadın-larının, dedikodu zanaatını onlardan da yekta icra eden ve bire bin katmada cümle meddahın tozunu havaya savurabilecek kabiliyete haiz kahvehane müdavimlerinin ağzında adımız ecinnilerle eğleşir uğursuza çıkmıştı. Böyle olunca bereketini kaçırırım yahut başına iş getiririm zannıyla kimseyle iş tutamaz olmuştum. İstanbul ahali böyledir, kırk türlü günahla iç içedir ama korkusu başka şeyedir. Öyle ki ci-ğerlerime güvenmesem de tulumbacı yazılmak istemiş, ancak kismetlerini kapatırım diye çoğu reisin elinin tersini görmüştüm. Kasımpaşa'daki köşkü elden çıkarmayı düşünüyordum ama onu da kolay kolay alacak olan çıkmazdı. Hâl böyle olunca senelerin Eğri Selami'si, hamam külha-nında düşüp kalktığı senelere avdet etmiş olu-yordu. Tek farkım bitli kahve peykesiydi hani.

Eğlencesinden parasından geçtim, böyle hen-gâmesiz yaşamak ağırıma gidiyordu. Kırk yılın serserisi tarrakasız gulgulesiz böyle kapı önü iti gibi olduğu yerde pinekleyemezdi. Kapı mertegi-nin ömrü dahi benimkinden daha hızlıdır, renk-lidir diye düşünüyordum. Belamı arıyormuşum meğer tez zamanda geldi buldu beni. Mahalle-

nin yeni yetmelerinden biri kahvehaneye düşüp Tophane karakolundan beni çağırttıklarını söyleyince ne yalan söyleyeyim yosma işmarı görmüş kadar sevindim. Ancak bir yandan da aldı içimi korkulu bir merak. Karakolluk bir durum olsa mahalleden arkadaşım ve de ölümlü dünyada yegâne ayakdaşım olan zabitlerden Arap Tefik bana önden kandilli bir temenna gönderir, ardından usulünce arazi olup piyasadan fıymamı söylerdi. Benim karakola böyle çağrılmam hiç tekin değildi. Bu daha çok hususi olarak komiserin falakaya yatıracağı hergeleleri ürkütüp kaçırmamak için icat ettiği bir tedbirdi. Kayda değmeyen suçlar dâhil herhangi bir hareketim olmadığından gönül rahatlığıyla kalktım gittim karakola. Gönülüm rahat ama yine içten içe neta-meli bir mevzuya çatıştımdan kılıyorum.

Karakola girer girmez bizim Arap'ı sağa sola volta atar vaziyette, arpacık kumrusu gibi düşünürken bulunca dedim: "Tamam! Öp babanın elini!" Tefik böyle kara kara düşünüyorsa vaziyet fenadır. Beni fark edince beni odalardan birine tabiri caizse sürükledi. Hengâme olmadan sıkılıyoruz eyvallah da bu kadar esrarın, sırlı vaziyetin de lüzumu yok!

"Ulan Arap sende bir hâller var! Böyle yeni gelin gibi yerinde duramıyorsan..."

"İmanım yeni gelin sevincinden yerinde duramaz, benimki korkudan kabına sığamama hâli. Öyle bir işe çıktık ki..."

"Peşrevi, taksimi kes de dökül be Arap!"

"Deniz Abdal Tekkesi civarındaki bir bostana yakın eski bir köşk meselesi var..."

"Hoppala! Tekkeyi türbeyi bilmem de... Bize yine köşk mü miras kaldı?"

"İyi alıştın avantadan kaşaneye konmaya da bu sefer öylesi değil. Bu dediğim köşk güya periliymiş. Ahali bahçelerinde, bostanlarda güya bembeyaz bir hayal dolaşıyormuş."

"Sen de bizim haminneden iyi alıştın ha cinle periyle oynamaya. Seni ne alakadar eder be Arap? Hadi zaptiyelik vaka desek sizin mıntıkaya bile girmiyor. Tasası sana mı düştü?"

"İşte komiser bana o uğursuz emri verdiğinde ben de senin dediğini söyledim ama anlatanlatabilirsen. Senin köşkteki o cıbil peri yü-

zünden adımız çıktı tekinsize. Sakalını sıvazlayarak: 'Evladım Tefik, git o eğri büğrü refikinle bir bakıver. Meselenin aslı ne imiş öğren?' deyiverdi."

"Eğri, büğrü dediği o refikiniz kim oluyor acaba?"

"Senden başka bu tarife uyan tanıdığım mı var ulan?"

"Hayda! Yahu ben zaptiye değilim, bekçi değilim ne işim var asayiş dalgalarında?"

"Koca şehirde bostanda nöbet tutacak komiser dâhil bir Allah kulu bulamamışlar. Başka zaman olsa ip gibi sıraya dizilir en işgüzar zabitler dahi ortalıktan kaybolunca ve de geçen senin köşkteki perili mevzudan adımız çıkınca komiser vazifeyi bana verdi. 'O eğri midir yamuk mudur refikinle gidip bir bakıverin!' deyiverince ne yapabildim başka?"

"Komiser hangi eğri yahut yamuk refikinden bahsediyor acaba?"

"Benim senden başka ahababım mı var tabii ki de senden!"

"Hoppala! Ulan ben zabıt miyim bekçi miyim ne işim var? Yolsuz kalmak yetmedi, bir de perili köşke bekçi olacağız talihe bak!"

Neticede iş bizim üzerimize kalınca kalkıp el mecbur ta Şehremine taraflarına yollandık. Komiserin bu işte bize tek faydası ikimiz de meteliksiz olduğumuzdan inayetiyle tek atlı bir araba tutması oldu. Bir de karakoldan iki fener aldırdı. Tefik istersem bekçi dayağı da alabileceğimi söyledi lakin ekseriyetle boş gezmediğimden, bileğime ve saldırmama itimadım sonsuz olduğundan istemedim. Akşama doğru Deniz Abdal Tekkesi yakınlarındaki bostana geldik. Hakikaten de burada diğer evlere göre bostana sokulmuş vaziyette, etrafı demirden parmaklıklarla çevrili, ziyadesiyle bakımsız kalmış bir köşk vardı. Ama buranın öteki tarafında da birkaç köşk mukallidi bina gördüğümüzden emin olmadık. Civarındaki yollarda dolanırken mahalleden birilerine rastlayıp teyit ettirdik. Lakin daha hava doğru dürüst kararmadan ahalinin söyledikleri canımızı sıktı. Geceleri bekçi babalar bir yana külhanilerin dahi sokulamadığı o köşkün bostana en yakın köşk olduğunu, ak-

şam ezanından sonra yakınlarından geçmenin tekinsiz addedildiğini, köşkün eski sahibinin hayalinin zaman zaman bahçede görüldüğünü bir bir anlattılar. Biz daha karanlığı görmeden adam akıllı tırmaya başlamıştık. Güya bu köşk pek zengin ama kimi kimsesi olmayan, dükkânlarının kirasıyla sefa süren bir adamcağıza aitmiş. Köşkünde vefat ettiği vakitten beri dolaşp durmuş. Tefrik'in saflığına gelip: "Nasıl dolaşıyor?" diye sorunca, "Gece az durun da siz de görürsünüz!" cevabını aldı.

Köşkün bahçesini ve bostana bakan uzaktaki diğer evleri gören bir duvar yıkıntısına sırt verip, cigaralarımızı yakıp havanın kararmasını bekledik. Zifiri karanlık yanımızı yöremizi sarınca, bir de yatsı okunup el ayak çekilince korkuyu yaşamaya başladık. Göz ucuyla köşke bakıyoruz bir mevzu olursa görebilmek için ama gönlümüz hiçbir şey görmek istemiyor. Bahçedeki ağaçların hışırtısı, ta bizim durduğumuz mıntıkada dahi işitilen gacırcı gucur ahşap sesler ürkütme-ye yetiyor. Kahvehanede geceleri en aynalı sohbetlerde dahi mevzunun dönüp dolaşıp geldiği karakoncolos, gulyabani lakırdıları, perilerin mesken tuttuğu hanelerin söylenceleri aklıma gelip gelip duruyor. Esip duran meltem tüylerimi diken diken ediyor. Tefrik'e bakıyorum onun da sıfatından korku okunuyor. Köpek havlamaları haricinde tek ses duymuyoruz, lakin ortalıkta gezindiklerini de görmüyoruz. Hayvanların dahi sokulamadığı mıntıkada öylece bekliyoruz.

Ben tıfıllığımda sokak köşelerinde, duvar dip-lerinde çokça yatmışım. Kahvehane peykesi bile atlas yorgan döşeli yatak gibi geliyor bana. İşte o duvara sırt verdiğim esnada biraz içim geçmiş. Tatlı tatlı uyuklarken Tefrik'in inceden inceye sol kolumu dürttüğünü hissettim. Tam: "Arap canın sıkılıyor herhâlde..." diye söylenirken dişlerinin arasından fısır fısır: "Başlatma ulan eğlen-çenden! Uyan da bak! Uyan!" deyiverdi. Gözümü mahmurlukla aralayınca karanlıktan gayrısını görmedim. Tam Tefrik'in yedi silsilesine söveceğim esnada gözüm beyaz beyaz bir şeyler seçer gibi oldu. Bostandan köşke doğru sallana sallana yürüyen bir hayal. Uykuyu üzerimden atınca üstünde entarisiyle, hırkasıyla tin tin yürüyen iki

büklüm bir beybabayı ayan beyan gördüm. Betinin benzinin soluk oluşunu duvarın dibinden dahi görebilmiştim. Adam köşkün bahçesinde bir yere gelip duraksar duraksamaz gözden yitince benim elim ayağım boşaldı, asabiyem bozuldu; köşke, Tefrik'e, bizi getiren arabacıya tek tek sövmeye başladım. Tefrik kolumu çekiştirip bostanı yeniden işaret edince o an bende şafak attı. Yine aynı soluk benizli bey amca küçük ama hızlı adımlarla köşke doğru yürüyordu. Yine bahçeye gelince aynı yerde gözden kayboldu.

Tefrik ne yapacağımızı sorunca okkalı bir küfürle karşılık verdim: "Ulan hayalet dediğine söz anlatabilirsen tutukla bari!" İkimizin de eli ayağı titriyor. Aynı hayali görecektir değiliz a! Benim aklıma bazı eski ahbaplarım geliyor, karmanyolacılık, soygun için karanlık muhitlerde umacı ayağına yatanlar... Fırıncı Ahmet'in unlarına kendini boyayıp sokakta dolaşıp denk geldiğini ürküten Öcü Mustafa, Kulaksız Mezarlığı'nda duvar diplerine çöküp gelen geçen olunca aniden çarşafı önlerine atlayıp yollarını kesen Peri Bahattin... Velhasıl bu işte bir iş olduğu düşüncesi soğuktan ve korkudan ayılınca, aklım başıma gelince dank etti. Bahçeye gidip kaybolduğu noktaya bakmamızı söyledim. Tefrik ise hayaletle konuşmaya çalışacağını söyledi. Lahavle vela kuvvete diyerek bey babanın yeniden zuhur etmesini bekledik. Yine görününce usulca ondan yana yürüdük. Yürüdük ama bir de bize sormalı, adımlarımız ürküntüden kurşun gibi ağır, yüreklerimiz yerinden oynuyor! Tefrik hayaletle seslenince bey baba birden yürümeyi bırakıp durdu. Kafasını çevirip bize baktı. Hayat ışığı çoktan sönmüş fersiz gözleri yüzünden o gece birkaç telim beyazlamıştır muhakkak. Bir Tefrik'e bir bana bakan hayalet: "Ah evlatlarım! Geride bıraktığım beni bırakmaz! Beni bu dertten halas edin!" deyip kayboldu. Arap yüzüme şaşkın şaşkın bakarken kolundan çekeleyip bahçeye söktüm. Beybabanın kaybolduğu mıntıkayı birkaç kez gördüğümünden yerini bellemiştim. Tefrik'e de usulünce adamcağızın bir şeyleri işaret ettiğini, o yüzden aynı mıntıkada kaybolup durduğunu anlattım. Cahil cühelayız ama mevzunun civcivli kısımlarını atlayacak değiliz!

Adamın kaybolup durduğu yere geldiğimizde fenerleri yakıp toprağın üzerine eğildik. Toprağın üstünde bir parıltı nazar-ı dikkatimizi celp etti. Sikkenin soğukluğunu sarraf kısmı kadar olmasak da az çok tanırız, elimiz altına dokununca toprağı biraz eşeledik. Bir yandan da beybaba gelip gider diye sağa sola bakındık. Lakin bey baba tam tahmin ettiğim üzere biz toprağı eşeleyince görünmedi. Bir ufak küp dolusu altın çıkınca Tevfik saloz saloz suratıma baktı. Ben de garibi tenvir etmek durumunda kaldım: “Adamcağız huzur bulamamış, altınlarından ayırlamamış. Biz bey babanın huzur bulmasına temin edeceğiz... Bak! Bu yüzden kayboldu. Tamamen buralardan gitmesi için bu altını saçıp dağıtmamız lazım!”

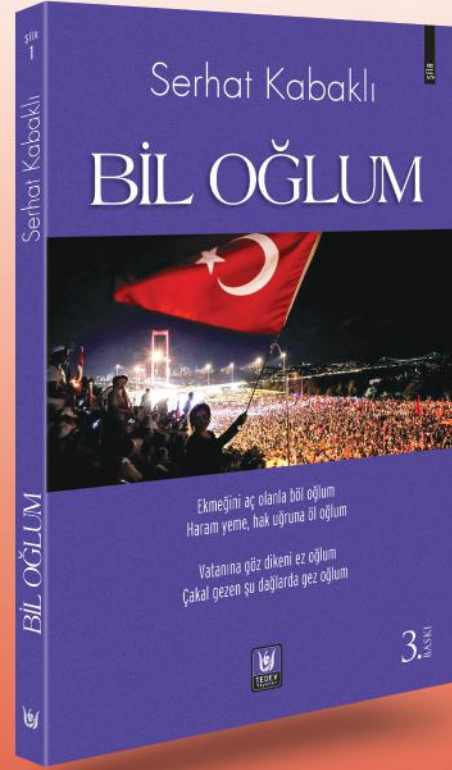
“Fakir fukara nereden bulacağız bu vakit?”

“Senden benden ala fukara mı var? Sanki sarrafız! Bunlar şimdi sabaha soğan kabuğuna dönüşür, biz bir gecede saçıp savuralım günümüzü gün edelim. Bu para en hızlı elimizden âlem yaparsak çıkar!”

“Ulan Selami çarpılmayalım adamın gömüsünü işrette yerken?”

“Ölüm hak, miras helal demişler Arap. Haydi tez yiyelim de mahalleliyi şu hayalet belasından kurtaralım!”

Böyle diyerek küpü kaptığımız gibi soluğu Ak-saray’da meşhur Kaymak Tabacı’nda aldık. Ömrü hayatımızda göremeyeceğimiz ilgi ve alakayı, sohbeti, sazı sözü, yosmaların göbekler atmasını ve dahi eğlendirmelerini orada tecrübe ettik. İçerideki hatırlı kabadayılar dahi biri külhani diğeri zabıt kılıklı iki sefilin böylesine mala mülke sahip olmasına anlam veremeyip usulca bize sokulup kimi patlattığımızı, nereyi soyduğumuzu öğrenmeye çalıştılar. Sabaha kadar sefa sürdükten sonra orada sızıp kaldık. Öğlene doğru ayıldığımızda kalan son altınla bir fayton tutup soluğu karakolda aldık. Sakallı komiserin huzuruna çıkıp mahalleliyi hayalet belasından halas ettiğimizi söyleyince bize ilkin inanmadı. Lakin şikâyetler bıçak gibi keslince birkaç gün sonra çağırıp ihsanda bulundu. Bu sefer de Tevfik’le adımız cinciye, üfürükçüye çıkmıştı. Üstüne hayaletin altınlarını bir gecede yemekle nam yapmıştık! ❗

Ekmeğini aç olanla
böl oğlum!..

Haram yeme, hak uğruna
öl oğlum!..

Ecdadını hayır ile
an oğlum!..

Sana verir utanç değil
şan oğlum!..

Nefis, kibir, mantık yutan
dev oğlum!..

Mağrur olma, insanları
sev oğlum!..

YAŞASIN SOKAKLAR

Gökhan Dönmez

Yok, canım. Orada da sensiz olmam ya? Arar, bulurum. Dünyadaki gibi kafamı bükmem seni görünce. Kol kola gireriz. Yalnızlığımı kabahatim sananlara inat sarmaş dolaş şarkı söyleriz.

Sarı boyalı, sağı solu bakımsız evin bahçe duvarında oturuyorum. Az ötede top oynayan çocuklar bağıırıyor. Deminden beri, tan tan tan tan... Soba borusu dövülüyor. Tam soba dökme zamanıdır zaten şubatın bilmem kaçı. Üç beş gün kar çiğneyip usanmıştık. Sıcacık güneşi gördük ki sokakları mahşer yerine dönderdik. Pek umutluyum. Martta kazma kürek yakmayacak, nisanda çağlaları tuza banacak, mayısta senle el ele dolaşacak gibi yaşıyorum. Böyle iki gün daha geçirdik mi, kefeni yırtmış kelebekler senin nedimelerin, çiçek sarhoşu arılar benim sağdılarım olacak sokaklarda. Yaşasın sokaklar! İyi, kötü, fesat, dürüst, hırsız, yalancı, masum... Herkes sokakta. Bilirim, Allah'ın işine karışılmaz. Mahşerin aslını da böyle yaratsa kötü mü olur? Cezamız, mükâfatımız kalsın. Mutlu mesut toplanalım, oğlanlar maç yapsın, ihtiyarlar avanta tütüne boyuna laflasın, minik minik kızlar saklambaç oynasın, ben şöyle uzak bir yere oturayım... Yok canım. Orada da sensiz olmam ya? Arar, bulurum. Dünyadaki gibi kafamı bükmem seni görünce. Kol kola gireriz. Yalnızlığımı kabahatim sananlara inat sarmaş dolaş şarkı söyleriz:

"Ne yalnızlık ne de yalan, üzmesin seni. Doğarken ağladı insan. Bu son olsun, bu son..."

Kulağımı kaldırıma verdim, bekliyorum. Külde eşelenen tavuk peşine yavrularını toplamış, kabara kabara önümden geçiyor. "Bu Brahmalar amma heybetli." diyorum kendi kendime. Sesimi duyduğu gibi ellerime dikkat kesiliyor. Yavrularının tekini tutmaya yeltensem canımı alacak. Ben de gözlerimle tuttuğumu okşuyorum, tuttuğumu öpüyorum. Gönülsüzce esen yel, ancak anılarımın tozunu kaldırabiliyor. Biraz kuvvetlenirse montun fermuarını açacağım, kafamın üstünde yelken yapıp sevdadan bihaber çocuğu yâd edeceğim. Şimdilik gelip geçen kadınlara tamahkârca kafa kaldırmakla meşgulüm. Fena bir niyetim olduğundan değil. Seni bekliyorum. Nerelerdesin? At sırtına kırmızı montu, atkuyruğu yap kahverengi saçları, çık da gel artık. Daha çok bekleyeceğim bu gidişle. Koskoca güneş ayağı-mıza gelmiş. Bak, allı pullu kızlar evlerden firar etmiş, sen tenezzül etmiyorsun. El âlem yığıldı da sokaklara... Gelme. Canın sağolsun. Ölür mü-yüm? Gözlerini görmesem yataklara düşmem ya. Genç adamım, kanım kaynıyor vesselam. Beklerim, başka işim mi var? Uğruna ölünecek kadınsın. Bakışlarımdan da mı idrak edemiyorsun? Boşver. Sevdayı anlaması zor, yaşaması daha zor. Çoktandır gelmez oldun. Hasta olmayasın! İşin gücün vardır. Değil mi? Ben senden iyi mi bileceğim? Bugün gelmeyeceksin, anlaşıldı. Daha

durulmaz buralarda. Kalktım. Çocukların topu bu tarafa yuvarlanıyor. Sol ayağımla bastım üstüne. Kan ter içinde kalmış kaleciyle göz göze geldik. Kafasında rengi solmuş şapka, çenesinde yarabandı... Islak, sarı saçları ensesine taşmış.

-Ağabey! Topu atsana.

-Hangi takımlısın sen?

-Galatasaraylıyım, ağabey.

-Aslanım benim. Yelene kurban...

Ayağımın ayarı yok. Çocuk, uçan topun ardından bağıyor: “Başladım!” Bakma ağladığıma, çoluk çocukla eğlendiğime. Seni görme ümidini kestim ki nasıl sarardı yüzüm, nasıl düştü kafam yere, kalbim nasıl duruldu. Gözlerimde kıpırtı yok. Başım ağrıyor ayağına alnımı tutmasam kaşlarım gözlerimi ezecek. Alt dudağım üst dudağıma kenetlendi. Sigara yakmalı. Yarım yamalak adımlarla habire yürüyorum. Yaşasın sokaklar! Yürüyeyim, koşayım, uçabilirsem uçayım yine bitmez. Adımlarım beyhude olduktan sonra... İç çekişlerimin arasında duman peydah oldu. Ne ara geldi dudağıma, ne ara yandı, farkında değilim. Yoktu. Kimden otlanıverdim. İster misin babam tutsun paketi. Bir de yaksın. “Al, bunu da kulak arkası yaparsın.” deyip çaktığı gibi tozlu kaldırımı öptürür milletin içinde. Şeytan kulağına kurşun. Babamınki olsa anlardım. Hırsız hiç malını tanımaz mı? Pek hafif. İncecik. Dumanı da çıkmıyor doğru düzgün. Kadın sigarası mı ne? Kadından sigara otlanmadığım kalmıştı. Çakmağı ateşleyen zayıf, narin parmakları görüyorum. Parfüm kokusu hâlâ burnumda. Abla desem darılmayacak yaşta kadın. Kestane saçlarını süzüyorum. Okşadım mı yoksa? Ayıp etmişimdir. Belki acımıştır bana. Yahut sinirli sinirli çekip gitmiştir. Kesin beni deli sanıp sesini çıkarmamıştır. Neyse ne! Amma uzattım ha! İki günlük dünya. Keşke bir de alık alık öpseydim elin kadını. Karşımda seni bulmuşçasına: “Seviyorum.” deyiverseydim. Dilim sana çözüldü sanıp haykırsaydım “Âşığım sana!” diye. Sarılmaya yeltendiğim sıra ela gözlerini büyütüp yapıştırsaydı tokatı. Yaşasın sokaklar! Her haltı yedirtir adama.

Bacaklarım sızlayınca çatlak musalla taşına oturdum. Kara sevda adamın aklını başından alıyor. Bu yürümemle adını bilmediğim nice çölü

aşardım. Allah belasını versin. Akı karası olur mu? Sevda denen illetin her cinsini ayrı ayrı... Tövbe estağfurullah tövbee! Hani adam bir tutulmayıversin, o vakit insanların en vasıfsız oluyor. Akranlarım harıl harıl sınavlarına çalışıyor. Millet geçim derdinde. Kadın tüccarından bilmem ne mühendisine, bilmem ne başkanına, herkes cebini doldurma telaşında. Ben... Hocanın yükselen sesiyle senden ayrılıyorum: “Bu iki soruyu çözerken denizde yüzüp bir kaşık suda boğulacaksınız. Arkadaşlar! Türevde ezber olmaz. Kendinizden bir şeyler katın. Ayşe...” Ayşe işareti alıyor: “Dersimiz bitmiştir.” Ayşe’nin ardından hoca tasdik ediyor: “Dersimiz bitmiştir arkadaşlar.” Hocanın kalemleri yeşil kalem kutusuna tıklıyor. Kitabı kapan hocaya soru sormaya koşuyor. Ben arka sırada kaşlarım çatık pis pis sırtıyorum. Daha ayağımı suya sokmadım ki... Düşünüyorum da seni sevdiğim kadar matematiği sevsem hayatım daha mı güzel olurdu ne? Profesör bile olurum. Adıma formüller çıkardı. Yaa, ne sandın? Gökhanşal Diziler, Dönmez Kuralı, Gökhanik Sayılar... Çözemedikçe uyuz olurdu gençler, yedi sülaleme söverlerdi. Sen, beni anlamadıkça canımı sıkacağına, onlar kulağıma çınlatırdı. Ağzımdan yel alsın. Matematik de ne oluyormuş? İnsan işi değil mi? Hep yalan, hep yapmacık. Bir de çıkıp ispat yapmazlar mı? Yalan dolanın ispatı olmaz. Oysa sana olan sevdam öyle mi? İspat mı? Kafanı kaldır da uykusuz gözlerime bir bak derim. Kara sevda bu. Vasıfsızım diyorum. Seni düşlemekten ne uykular, ne dersler, ne işler boşladım ben. Haberin yok.

Musalladan kalktım. En lazım olduğu anda dilim türkü söylemeye varmıyor. Aklıma bir iki mısra da gelmiyor. Yine suratım düştü. Oysa sabah evliya nuru vardı üzerimde. Güneş turuncu turuncu gidiyor. El sallıyorum. Yarın ne yapacağım? Koştura koştura sokaklara geleceğim elbette. Boşuna ayıplama. Beni bu sokaklara sen alıştırdın. Az yüz versen elimi ayağımı çekerdim sokaklardan. Çalışırdım. Serseri olur muydum? Böyle konuştuğuma bakma. Ne sana kızabilirim ne de sokaklara... Hele sokakların üzerimde emeği çok. Ben senin hasretini çekerken sokaklar benim kahrımı çekti. Kolay mı? Taş olsa çatlardı. Yaşasın sokaklar! ❦

GARİP BİR HİKÂYE

Ümit Can

Körlük bugünün hastalığı ama kimsenin haberi olmadığı bir hastalık. Hiçbir çaresi olmayan fakat çaresizlik içinde kıvranan herkesin hastalığı.

Gelin sizinle, Gregor'un bunalımlı düşüncelerden uyanmadığı o zamana gidelim. Bu karanlığın içinde var olan o garip ve huysuz düşüncelerin içine doğru yaklaşalım. Biraz daha yaklaşın lütfen! Görüyor musunuz? Lütfen daha dikkatli bakın! Bak, tam da karşında. Orada duruyor. Sana bakıyor. Bunalımlı düşüncelerin yarattığı o hakikatin orada durduğunu gördün mü?

Körlük bugünün hastalığı ama kimsenin haberi olmadığı bir hastalık. Hiçbir çaresi olmayan fakat çaresizlik içinde kıvranan herkesin hastalığı. Birbirimize bulaşmayan ancak düşüncelerle birbirimizi zehirlediğimiz bir hastalık. Kimileri bu duruma hakikat, kimileri de mutlak gerçek diyor. Ne fark eder. Ona ulaşmak için, yıkılan ne varsa, yıktığımız o garip ve yaşanan parçaların üstünde mi yoksa enkazın altında kalan mı? Nerede olduğunu bilmediğimiz, nerede olacağından emin olduğumuz. Mutlak gerçek dediğimiz birdenbire ona yaklaşmaktan korktuğumuz. Kendimizi aciz sandığımız hâliyle korkak olmadığımızı düşündüğümüz. Ne? Gerçekten onun o olduğundan emin miyiz? Mutlak gerçeğin, mutlak olduğunu bildiğimizi sanmak, aslında yanıldan ibaret değil mi?

Gelin sizinle Gregor'un bunalımlı düşüncelere yaklaşmadan ama onun bunalımlı düşüncelerine uzaktan bakalım. Sanki edebiyat bir yaklaşma gibi. Biz edebiyat ile her şeye yaklaşıyoruz. Bir karakter ne düşünürse, onun tahlilini

onlarca sayfa okuyoruz, körlüğün kendimizde uyandırdığı bir öğrenme açlığı gibi. Raskolnikov'un eline baltayı aldığı zamana kadar giden ama almasındaki o hareketin nedenini gözlemliyoruz. Biz bu karanlığı ve hakikati gözlemleyen okuyucularıyız. O karanlığı görmek için, o karanlığın bastırdığı gün gibi açığa çıkarıyoruz. Gözlerimiz bir kayık gibi, denizin yüzeyinde sürükleniyor. Sürüklenen bir karartı. Körlüğün kendisi. Yavaş yavaş kendini derin bir suyun içi-

Franz Kafka

ne çekiyor. Batırıyor. Bir uykuya dalıyor. En derin uykusuna. Korkunun en sert yüzleri gibi. Yüzlerinde gölgeler sıçrıyor her bir yere.

Gölgeler düştü değil mi? Yaklaştığımız karanlık artık daha da karanlık. Düşündüğümüz her şey daha da düşündürücü. Korktığımız, korkunç bir resmin yüzümüze bakması gibi. Biz çukura baktıkça, çukur kendini büyük bir çukura çevirecek. O da biliyor karanlık bir gizem. Bilinmeyenin insanı delirttiğini hepimiz biliyoruz. Ya sen? Sen de bu karanlığa baktıkça delirmeyecek misin?

Karanlığa biraz daha yaklaşmak, karanlığın boyutlarını büyütmektir. Yaklaştığın her şey büyüyecektir. Büyüyen her şey korku. Bu korkunun uçurumuna geldin. Derin ve rüzgârlı kıyısındasın. Zihnin bir karmaşık hâlde. Aşağıda ne olduğunu görüyor musun? O kayalıkları. Kayalıklar-daki sert çizgilerin arasına dolan denizi, denizin kızgınlığı ve sakinliği seni korkutuyor mu yoksa korkutmuyor mu? ❶

GEL

Mevlüt Kaan Akçatepe

*Dumanlı meyhane köşelerinde
Bana yıllanmış bir ses ısmarla, gel.
Geçmiş günleri al beraberinde,
Unuttuğum güzel şarkılarla gel.*

*Maziye gönlüme demadem sar ki
Ne hayalin mümkün ne hâlin vâkî...
Aslını kaybettim madem, ey sâkî;
Boş kadehlerle git, bir humarla gel.*

EN MUTLU ŖİİRİM SENDİN

Göl Yıldız ErmiŖ

*Aynı çiçeğe bakınca büyür sevgi
Sabahları uyandıran kuş sesleri
Dünyaya yaren kurşuni keder
Ellerinin içinde duruldu gözlerim
En mutlu Ŗiirim sendin*

*Rüzgârın gelişini hatırlatır öpüşün
Evsizlerin akşamı nazenin kapılar
Güneşin örtüsü kopan tufan
Ellerinin içinde duruldu gözlerim
En mutlu Ŗiirim sendin*

*Yazgının ırmaklarında yıkanır ömür
Sonsuzluğun hükümsüz kanatları
İslanmanın hazzıdır artık yaz
Ellerinin içinde duruldu gözlerim
En mutlu Ŗiirim sendin*

KENDİMİZİ ELE VERDİM

Mehmet Ali Güler

*-Bilirim ki gözlerin
Eski ve kutsal deniz fenerleri gibi
En temiz kıyılara sunulmuş bir armağandır-*

*Güldün,
Dudaklarından ordular yürüdü.
Kayaların sağlamlığını çalarak kalbimde inşa ettiğim surlar,
Yabancı bir ruhta dalgalanan zarif sesinle
Yerle bir oldu.*

*Cömertçe sundum düşlerimin en bayındır olanlarını
Eli balyozlu sözlerine.
Ne olur güven bana,
Üzemem gözlerinde Akdeniz'i taşıyan birini.
Evvela almazlar beni şehrimde,
Sıkışır, tutsak kalırım iki taş sütun arasında; Toroslarda.
Bilmediğim bir meydana çıkar yürüdüğüm cadde,
Ve kentin damarlarını vakur bayrak edasıyla süsleyen çınarlar,
Gölgesini bana yasak kılar.*

Gaybın fısıldadığı bir sır gibi bil bunu,
Sana uzak her anımda,
Pusulatsız kalıyor yüreğimin cesur ve çalışkan gemicileri.
Sana ulaşamadığım her an,
Loş bir oda kadar sakın fikirlerim,
İntihar eylemcisi oluyor zihnimin oymalı binalarına.
Tedirgin oluyorum, duyamıyorum kendimi,
İçimde korkusuzca dolaşan senden,
Duyamıyorum ruhumun matemli bestesini.

Ne divane bir yoldur ki aramızdaki mesafe,
Manzarası başlarını döndürüyor kuşların.
Önümde, sıra sıra sana uzanan ömür bilmez taşlar,
Bir nefeslik çizgilere dönüyor ayaklarının altında.
Adımlarını takip etmeye benzemiyor seni sevmek,
Uyumakla ölmeyen kıskanç kıvılcımlar doğuruyor.
Bilmem ki canımın hangi köşesinde bu yangın,
Gözlerim,
Merhamet yağmurlarını içime sunuyor.
Anladım ve kabul ettim uğursuz bir mahkeme kararı gibi,
Solgun bir çınardan
Sonbaharda kalmış son yapraklarını istemek kadar
Acı ve ayıptır seni sevmek.

MASUM BİR GEZİ

Ömer Kaan Kadioğlu

*Masum bir geziye çıkmıştım ormanda,
Şansıma da tanrıça aşık atıyordu şafakla.
Gecemi örten ağaçlar ilacıdır yalnızlığımın
Çünkü ben emrinde bir kuldum aşkımın.*

*Yürüdüm de yürüdüm o beyaz gecede,
Yolu yarılamadan bir şarkı duydum derinliklerde.
Doludizgin merakım kemirdi ruhumu,
Azat edilmekti aşkımın tek mumu.*

*Yaklaştıkça yaklaştım şarkının keskin ucuna,
Yaklaştıkça çeşitli imgeler belirdi kafamda;
Yüzsüz bir soytarı uçuyordu solgun bakirelerin dudaklarında,
Dokunuşlarıyla açıyordu kalplerini onlar gizlerken kolyelerini koynuna*

*Birden dağıldı dumanlar ve sarsıldı ruhum,
Şarkının nefesiyle çalkalandı elimdeki mum.
Şansıma dört ucube yatıyordu ağacın tepesinde
Yüzüyorlardı kadim söğüdün gürleyen sesinde.*

*Tepede solgun yüzüyle izliyordu beni hayalimdeki soytarı,
Her nefeste yüzünü kırıştırıyordu kahır
En sonunda toz oldu zavallı
Sonra aklıyla kefareti ödeyip acıyı başa sardı*

Soytarının hemen yanı başındaki dala uzanmıştı güzeller güzeli,
Üzgünüm, uçtu gitti sözlerimin bereketi kıymeti
Tasvir edilemez lüle lüle saçlarda açan nilüfer,
Eğer şair olmuşsa zülfüne asılmış bir er.

Ucubelerin altındaki dalda uzanıyordu ikiz pejmürde prensler,
Ve onların hürriyeti ağacın dibinde biter.

Üzerlerinde durdukları ağaçta kazınmıştı birkaç runik yazı,
Saçlarımı uçuşturuyordu söğüdün ayazı
Ben yaklaştıkça bir kükreme geldi söğüdün içinden
Anladım ki benmişim ayazın içinde biten

Soytarı doğruldu ve derin bir nefes aldı,
Yaşamım da o büyüleyici nefese aldandı.
“Göster bakalım marifetini,
Ortaya koy bütün sihrini.”

Taş kesildi şiirim o an,
Gözlerime doldu bütün kan.
Ama çözüktü elim
Ve birkaç acemice sözle bitirdi beni dilim,

“Öyleyse,” dedi pejmürde prens
“Kesilsin damarlarındaki ses.
Nutuk atsın yüreğin,
Tasvir etsin yaşamı ecelin.”

Gözümü diktim ak dilbere,
Ortak olmasını istedim bu şiire,
Açtım yüreğimin kapısını,
Döküldü dışarı parlak gün ışığı.

Korkup saklanmaya çalıştı ucubeler,
Bir anda dile geldi dilber.
“Işğın çok güçlü Er,
Şiirin başlamak için burada biter.”

Gün ışığı yükselirken göğsümden,
Söğüdüün oyuğa fırlattılar beni birden.
Ne ses vardı orada,
Ne de ben erdim huzura.

Yıllar yıllar sonra çıktım kabuğumdan,
Hızla akıyordu damarlarımdaki kan.
Aklımdan silinmişti çilede yaşanan
Çünkü alacalı bir tilki etmişti beni zaman.

O yüzden yıllar yıllı alacalı bir tilkiyim,
Ve size küçük bir tavsiye vereyim.
Kanmayın güzel bestelerime
Ve takip etmeyin beni bu gece.

FASULYE

Serhat Duran

*Romanlar ekiyorum balkonuma
Aile romanları, huzur romanları, saadet romanları
Hiçbiri filizlenmiyor
Hayat tahammül edemiyor mutluluğa*

*Romanlar ekiyorum balkonuma
Köy romanları, işçi romanları, grev romanları
Hepsi filizlenip açıyor*

*Fasulyeler ekiyorum pamuklara
Hepsini odama koyuyorum
İntihara kalkışıyorlar balkonda
Filizlenmiyor hiçbir*

*Şiirler ekiyorum balkonuma
Aşk şiirleri, umut şiirleri, barış şiirleri
Hiçbiri filizlenmiyor
Hayat tahammül edemiyor yaşamaya*

*Şiirler ekiyorum balkonuma
Ölüm şiirleri, intihar şiirleri, savaş şiirleri
Hepsi filizlenip şiir açıyor*

*Fasulyelerim filizlenmiyor pamuklar içinde
Ölümden başka bir seçenek kalmıyor betonlar içinde*

YALNIZ SÖĞÜTÜN SESİ

Muhammet Kaya

Bütün bunları dinlese de karanfil engel olamazdı içindeki o sönmeyen merak duygusuna. Yaşlı söğütün anlattığı o masalsı yerlere gitmek, bütün o güzel yerleri görmek isterdi. Acaba olduğundan farklı bir yere gitmek nasıl bir duyguydu?

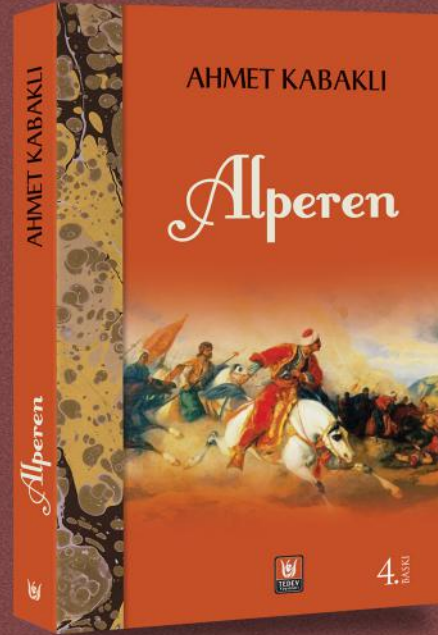
Güneşin hükümdarlığını gösterircesine yükseldiği ve tahtını en tepeye kurduğu sıcak bir gündü. Yaşlı söğüt ağacının yerlere uzanan dallarını, sevgilisi rüzgâr usulca okşuyor kendi dilince sevdiğine efsaneler fısıldıyordu. Kökleri en uzak diyarlara kadar uzanan söğüt artık yavaş yavaş zamanın sonunun geldiğini biliyordu. Çok varlığa ev sahipliği yapmıştı. Kimileri onun altında sırtlarını gövdesine yaslayarak en güzel düşlerini kurmuş, kimileri uzun dallarının ardında güneşten saklanmıştı. Yaşlı söğütün gölgesinde şifa bulan sadece insanlar değildi elbet. Kendi köklerinden emzirdiği bütün bilgeliğini vermek istediği bir karanfilde filizlenmişti. Küçük karanfil büyürken hep yanında yaşlı söğüt vardı. Sanki zamanın başından beri var, sonuna kadarda olacaktı. Yaşlı söğüt onu korurdu ayrıca. Bazen en yakıcı güneşten bazen de durmak bilmez yağmurlardan. Yanlarına gelen her misafirin içinden geçeni, yaşadıklarını, umutlarını, kaygılarını ve ona dair ne varsa anlatırdı yaşlı söğüt. Sadece gelen misafirleri değil ucu bucağı olmayan kökleriyle, eski dostu rüzgârın uğultusundan duyduğu, hissettiği her şeyi anlatırdı karanfile. Bütün bunları dinlese de karanfil engel olamazdı içindeki o sönmeyen merak duygusuna. Yaşlı söğütün

anlattığı o masalsı yerlere gitmek, bütün o güzel yerleri görmek isterdi. Acaba olduğundan farklı bir yere gitmek nasıl bir duyguydu? Ne zaman yanına bir arı veya böcek gelse imrenirdi onlara. “Belki çok uzağa gidemiyorlar ama nehre gidiyorlar.” derdi kendi kendine. Bazen kırlangıçlar gelirdi. En fazla da onları kıskanırdı. Onların özgürce kanat çırpışını ve onların

göç ettikleri yerleri söğüte anlatırkenki hâllerini hayran hayran izlemekten kendini alıko-yamazdı. Bir yanı gitmek istese de bir yanı da gitmek istemezdi. Eğer gitseydi yanındaki karınca yuvasını çok özlerdi herhâlde. Etraftaki kuş seslerini, bazen yanlarına onu sevmeye ve söğütün gölgesinde oturmaya gelen insanları, hiç görmese bile uzaktan gelen ve her zaman görmek isteği nehrin şırıltısını, gecesini aydınlatan ateş böceklerini ve uzaktan parlaklıklarını gördüğü yıldızları. En fazla da söğütü özlerdi. Varoluşundan beri yanında olan söğütün olmamasını bile düşünemiyordu.

Nehrin uysallaştığı bir günde yeni misafirleri gelmişti. Küçük bir kız çocuğu karanfilin yanına gelmiş, onu sevmeye başlamıştı ve babasından onu yanında götürebilir mi öğrenmek istedi. Babası karanfilin yanına eğildi biraz inceleyip “Neden olmasın?” dedikten sonra karanfilin çevresini kazıp kökleriyle beraber karanfili çıkardı. Rüzgâr birden öyle delice esti ki söğütün yapraklarından bir çığlık yükseldi. Karanfilin kendisinden kopuşuna mani olamamıştı. Daha ne olduğunu bilmeyen karanfil kökleri sarılı şekilde yola çıkarıldı, küçük kızın ellerinde ona doğru bakıyordu. Bir arabaya binip uzaklaşmaya başladılar hep görmek istediği nehir önündeydi fakat nehir olduğunu bile anlamadı. Hiç düşünemediği o ihtimal şimdi kendini hissettiriyordu. Yaşlı söğüt yavaş yavaş gözden kayboldu. Karanfili bir saksıya koyduktan sonra camın önüne yerleştirdiler. Karanfil sadece gri binalar görüyordu ne kuşlar vardı ne böcekler. Geceleri ateş böcekleri yoktu artık. Küçük kız karanfili birkaç gün suladıktan, onunla konuştuktan sonra daha da yanına uğramadı. Hem susuzluk hem de söğütün yokluğu onu soldurdu. Onun solduğunu kuşlardan öğrendi yaşlı söğüt, bütün kökleri anında tutuştu, içinde öyle karşı konulmaz bir acı hissetti ki ömründe ilk defa yerinden kalkıp karanfilin yanına gitmek istedi. Öyle güçlü fakat bir o kadarda imkânsız olan bu istek yaşlı söğütü orta yerinden çatlattı. Yaşlı söğütün yanında sadece her varlığın kadim arkadaşı rüzgâr vardı. ❧

Bizim alperenler, madde ve mânâda, şiiir ve hikmette, cenk ve asâlette, sevgi ve merhamette; insanlığa, İslâm'a, ümmete ve millete hizmette destanlaşmış insanlardır. Bakıyoruz: Oğuz Han, Ahmet Yesevî, Dede Korkut, Fatih Sultan Mehmed, Saltuk Baba; Turan'da, Oğuzeli'nde, Anadolu'da Rumeli'de ve öbür Türk diyarlarında bütün varlıkları ile Peygamber'e benzemek istemişlerdir. Bundan sonra gelecek Türk büyüklerinin de amaçları Onun "izinde" yürümek olacaktır.

TUTUNAMAYANLAR

Mahmut Erkam Özeren

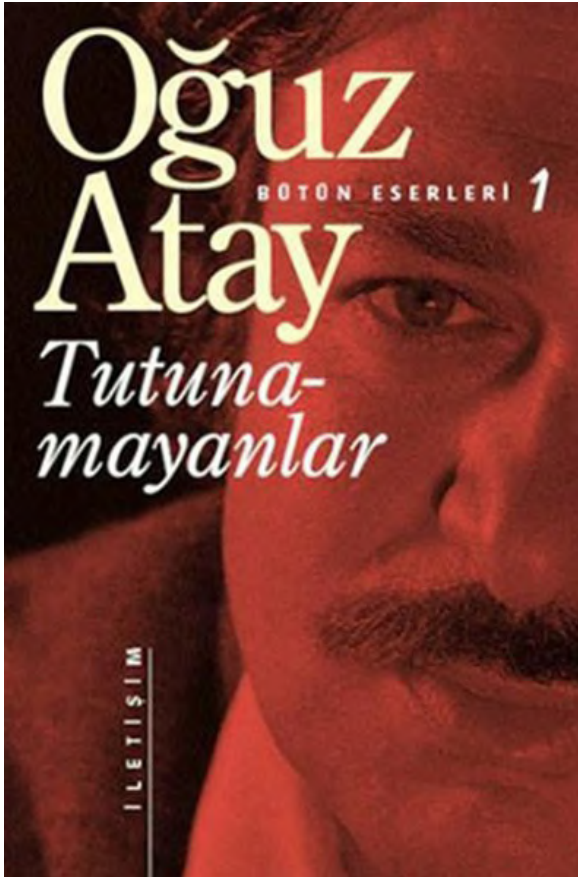
Memur burjuvası olan Turgut'u anlatırken burjuva hayatını, hikâyedeki devlet dairelerini anlatırken devletin çalışma şeklini, insanları anlatırken de insanların hâl, hareket, davranış ve biçimlerini eleştirir.

Bu yazımda sizlerle *Tutunamayanlar*'ı inceleyeceğiz. Yıl 1960'lar. Kafası hiç de normal olmayan bir adam -Oğuz Atay olur kendisi- yaşarken bakmış ki bu hayatta insanlar ikiye ayrılıyor. Mesela biz de insanları

ikiye ayırırız. Bir insan kadın-erkek olarak, yaşça büyük-küçük olarak, boyca uzun-kısa olarak, kilo bazında şişman-zayıf olarak, günah konusunda saf-günahkâr olarak, milliyet konusunda yerli-yabancı olarak ayırırız. Örnekleri daha da arttırabiliriz. Hiç düşündünüz mü, insan tutunanlar-tutunamayanlar olarak ayrılabilir mi? İşte bu adam ayırmış.

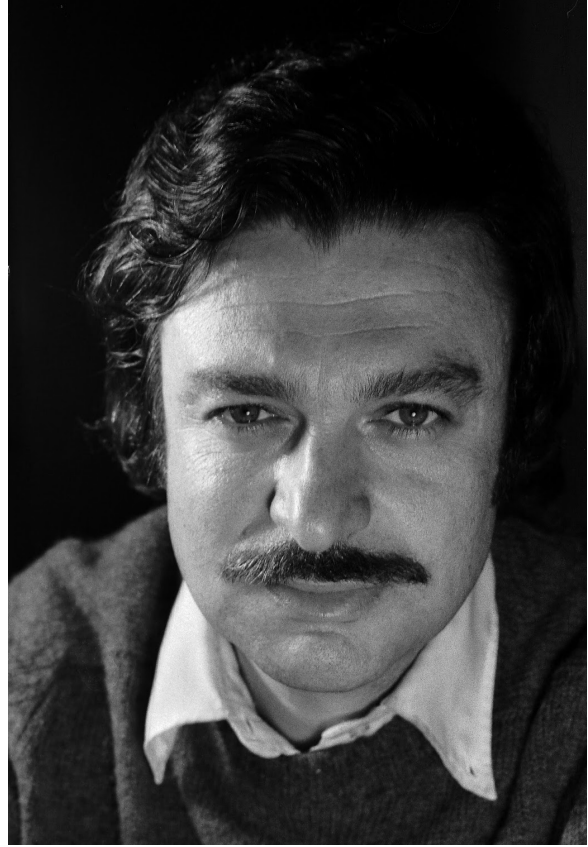
Bu kitapta hikâye Turgut Özben isimli bir mühendisin hikayesi. Anlamışsınızdır ki bu adam bir tutunamayan. Daha doğrusu -yazarın dediği ile- hayata tutunamayan. Bu abinin bir arkadaşı var: Selim Işık. Selim de bir tutunamayıdır. Hayata hiç de bizim gibi bakmayan, hayata bizim gibi bakmadığı için tüm saçmalığını gören bir 'tutunamayan'dır. Hayat Selim için o kadar saçma, insanlar o kadar gereksiz ki bir gün çeker tabancasını ve beyninin sol alın bölgesinden giren kurşunun, beynini parçalayarak, sağ alın bölgesinden vücudunu terk etmesi üzerine terk-i hayat eder (intihar eder). Tabi hayat bundan sonra Turgut için tamamen değişmiştir.

Hikayemiz işte şimdi başlar. Zaten roman intiharı en başta verip daha sonra Turgut'un başından olayların nasıl geçeceğini anlatır. Turgut acılı ve bir o kadar da düşüncelidir ki kafayı yavaştan yemeye başlar. Arkadaşı Selim Işık'ın yazdığı günlüğü ve yazıları okurken daha da ka-

fayı sıyrır. Garibim Turgut iş hayatında, evde (bu arada Turgut evli ve çocuklu bir adam), arkadaşlarının yanında ve yeni tanıştığı insanların yanında o kadar yabancılik çeker ki Selim'i özler ve onu kafasında yaşayarak hem anlamaya hem de yabancılığını gidermeye çalışır. Ama hâl o ya, Selim'i anladıkça ve ona yaklaştıkça O da 'terk-i hayat' etmeye yaklaşır. Bir gün bu hayattan da silinir.

Gel gelelim olayımız bu değil. *Tutunamayanlar* şu sorularla tahlil edilemez: Nedir, ne anlatır, kimi anlatır, hangi türde yazılmıştır, yazar hangi edebî türlere yer vermiştir? *Tutunamayanlar* şu sorularla tahlil edilir -tabi edecek kafa bırakırsa-: Bu niye var, bunu kim yazdı, yazar neden bunu yazdı, ben bunu neden okudum, neden şu an aklım düzgün çalışmıyor ve neden her taraf siyah gözüktüyor? Dedim ya sizlere Oğuz Atay normal birisi değildir. Kitabı da normal değil. Anlattıkları, sözcükleri, cümleleri, kurgusu, dil bilgisi hiç de normal değil. Çok merak ediyorsanız söyleyeyim: bu kitap post-modern edebiyat türünde kaleme alınmış, ortalama 700 sayfadan ibaret, dönemine damga vurmuş bir kitaptır. Ama gerçekten olay bu değil, okursanız anlarsınız. Bu garip Oğuz Atay, Turgut gibi hayata garip bakan birisi. Selim gibi hayatı saçma bulan, yaşanmaz bulan birisi. Eh kalemi de böyle çalışmış. Memur burjuvası olan Turgut'u anlatırken burjuva hayatını, hikâyedeki devlet dairelerini anlatırken devletin çalışma şeklini, insanları anlatırken de insanların hâl, hareket, davranış ve biçimlerini eleştirir. Zaten bu nedenle de damga vuran bir eserdir. Çünkü: her şeyi korkusuzca eleştiren bir kitap. Ya bir edebiyatçı (*Tutunamayanlar*'ı yazacak kadar bir edebiyatçı) neden kitabının ortasında, tam 75 sayfa bir bölümü, tek paragrafta, hiçbir noktalama işareti kullanmadan anlatır ve anlatabilir? İşte böyle bir kafa kırıklığı hem bunu anlatır hem de bu eseri kaleme alır. Okurken kitabı kendinizi bir karakterde mutlaka göreceksiniz inanın. Ya iğrenç birisi olarak ya da bu iğrençlikleri görüp tiksinen birisi olarak göreceksiniz kesinlikle. Bu aynayı görünce böyle (belki saçma, belki muazzam) bir eserin neden yazıldığını, neden var

Oğuz Atay

olduğunu anlarsınız. Aynada kendinizi görünce neden o 700 sayfayı okuduğunuzu da anlarsınız. Turgut Özben'i ve Selim Işık'ı ve diğer tutunamayanları okudukça neden siyah gördüğünüzü, aklınızın neden düzgün çalışmadığını da anlarsınız. Bir şeyi anlayamayabilirsiniz: Oğuz Atay! Kitabı okurken (mesela ben her gün 50 sayfa okudum ki bu bence tehlikeli bir sayı) birkaç on sayfa sonra hayat enerjiniz düşecektir. Yanınızda veya telefonun ucunda hayatınızın aşkı bile olsa ve onunla gelecek hayalleri yapsanız bile yine de gelecek size gelemeyecek gibi gözüktür.

Yanlış anlamayın ben bir okurumdur. Yani okurum, çizerim ve daha da okurum. *Suç ve Ceza* hayatımın kitabıdır mesela. Ama Oğuz Atay'ı okuduktan sonra, Oğuz Atay'ın bir yazar olmadığını ve yazdıklarının roman olmadığını gerçekten anlarsınız. Okuyun size dediklerimi haykırır zaten. Naçizane tavsiyemdir ki eğer edebiyatçı değilseniz, edebiyat öğretmeyeceksiniz Oğuz Atay, *Tutunamayanlar* ve diğerleri kafanızda bu yazıyla kalsın ve okumaya yeltenmeyin. ❧

BU DEVİR

Burcu Başak Tekin

Esma duruma şaşırmamış, takma diyerek onu teselli etmeye çalışıyor, Burcu da onları anladığına dair bir iki kelam etmek üzere eline telefonu almış yazıyordu: “Gerçekten bu devir çok can sıkıcı.”

Mütemadiyen kar yağıyor, öğretmenler ve öğrenciler heyecan ve sabırsızlıkla kar tatili haberini bekliyorlardı... Songül Whatsapp üzerinden yol arkadaşlarına “Yine mi yazı yok arkadaşlar, madem öyle kapatalım sayfayı, dergimize bir saygımız olsun.” diye sitem ediyordu. Burcu yine o her zaman ki mahcup hâlini takınmış, böyle bir dünyaya yazı getirmenin zorluğunu anlatırken Esma’nın sevindirici haberiyle ortam biraz yumuşamıştı. Bu arada, dedi Esma, Instagram’da çok gereksiz sayfaları takip ediyoruz, takipçi sayımız takip ettiklerimizden daha az...

Nicedir kendini sosyal medyadan, kalabalık arkadaş ortamlarından saklamaya çalışan Burcu buradaki falsoyu fark edemese de yine bir şeylerin suçlusunun kendisi olduğunu bilerek açıklamaya girişmişti. Lisede de bundan farklı değildi. Hemen kızaran yüzü, çocuksu açıklamalarıyla hataları unutturuverirdi. Mükemmellik yanılığını o çağlarda fark etmişti çünkü. Kusurlarının onu kendisi yapan en önemli, en emektar, en sahici dostları olduğunu öğrendiğinden beri topuklu ayakkabıya, bilumum makyaj malzemelerine, biblolara bir set çekmiş, yüzünde çıkan sivilceyi çok sevdiği Didem Madakvari, insanların içindeki Amerika’ya bir isyan bayrağı gibi taşıyıp kremasız çorbalar, kremşantisiz tatlılar

yapmayı öğreniyordu. Yine de kravatlı toplantıların, lacivert raporların, planların programların, protokollerin içine düşmüş bulduğunda kendini bocalıyordu Burcu kız. Tahayyül ettiği hayat, yazılanın, yaşanılanın çok uzağındaydı. İkisi arasında kaybolmamaya çalışan telaşlı bir yirmi beş yaştı şimdi.

Songül araya girdi sonra, meğer bu Instagram meselesinin müsebbibi Burcu’nun takip ettiği yemek sayfaları, İngilizce materyal sayfaları değilmiş. Liseden en yakın bildikleri arkadaşları takipçi artırmak amacıyla kendilerini takibi garanti ettikten sonra bırakıveriyorlarmış takibi. Songül ardı arkası kesilmeyen sitemler ediyor, “Ağzını kırayım ne var sanki takipten çıkacak.” diyordu. Bu söz tesirli bir sözdü. Zira lisede herkes ona yanlış yapmaya çekinir, Songül en yarma oğlanları bir iki tekmeyle yere serebilirdi. Esma duruma şaşırmamış, takma diyerek onu teselli etmeye çalışıyor, Burcu da onları anladığına dair bir iki kelam etmek üzere eline telefonu almış yazıyordu: “Gerçekten bu devir çok can sıkıcı.” Bunu hem onları anladığını göstermek hem de arkadaşlarının herhangi bir beklentisi olmaması için yazıp atmıştı telefonu bir kenara. Gayet yeterli bir cümleydi Burcu’ya göre. İnsan bile neden konuşsundu ki? Neyi konuşsundu. Küçüklüğünden beri akrabaları

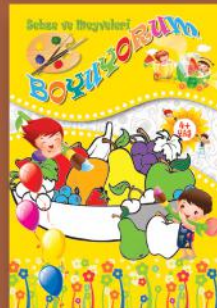
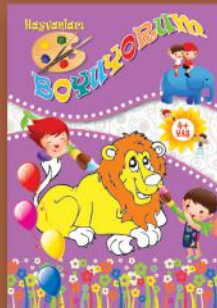
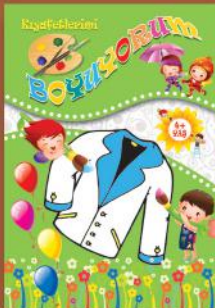
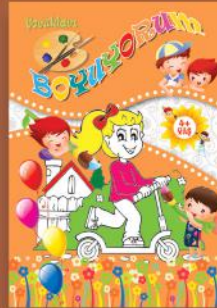
“tat kız” derdi Burcu’ya... Konuşunca müthiş şaşırılmış gibi yapmalar, aa bak dili de varmış bu kızın demeler... Oysa hep izleyen gözleyen bir çocuk olarak kelimelerin bazen ne kadar israf edildiğini, manayı öldürdüğünü, bütün kavgaların anlaşmazlıkların gereksiz ya da yanlış kullandığımız bu kelimelerden doğduğunu öğrenmişti o... Evet bu yeterliydi arkadaşlarını anladığını göstermek için. Ne kızgınca konuşacak ne de teselli verecek, bir iki kelam edecekti Burcu. Ne hâl varsa beyanı beyhude, değiştirmesi güçtü.

Derken ev arkadaşı Helin odaya girdi korkulu bir yüzle. Burcu, dedi... Okul grubuna yanlış mesaj attın! “Resmi okul grubuna... Yanlış mesaj...” Burcu’nun eli ayağına dolaşmış, hemen

telefonu almıştı... Ne atmış olabilirdi... Şebek bir fotoğraf, bir dedikodu beyanı, argo... Burcu kan ter içinde kalmış sayfaya girdiğinde yine o gri, resmi ve gergin konuşmaların üzerinde Küçük Prens’in düşünceli sesi gibi sanki sesli düşünülmüş bir gerçek gibi yazısını gördü: “Bu devir gerçekten çok can sıkıcı.” Beraberinde gelen aramalar, kahkahalar, uyarılar...

Burcu yine operadaki yanık sesli Memet, Burcu yine sahnede ilk alkışa girip arkasından gelinmeyen seyirci, Burcu yine matmazel hitaplarının içindeki abla, bacı; Burcu yine herkesin kopya çektiği sınavda yakalanan kırmızı yüz olmuştu. Evet, her şeyin mükemmel olmak zorunda olduğu bu devir gerçekten çok sıkıcı, 25 yaşındaki Burcu için hayat bazen çok zordu. ❧

BOYUYORUM

Bu boyama kitapları başka...

Çocuklarımız bu kitaplardaki resimleri hem boyayacak... Hem boyarken eğlenecek... Hem de eğlenirken çevresini, ailesini, hayvanları ve çiçekleri tanıyacak.

BOZKIR HİKÂYELERİ

Abdullah Emre Aladağ

Bu yılın ilk çeyreğinde, kendisi güzide bir kitap çıkardı ve söylemem gerekir ki Grimm Kardeşlerden almış olduğu ilhamı gayet başarılı bir şekilde kullanmış ve kültürümüze uyarlamış.

Emrah Ece, birçok kişi için oldukça tanıdık bir isim. Çeşitli dergilerde yazdığı öykü ve yazılarla, Twitter namlı sosyal medya hesabı üzerinden yapmış olduğu paylaşımlarla arzı endam ediyor kendileri. Bu yılın ilk çeyreğinde, kendisi güzide bir kitap çıkardı ve söylemem gerekir ki Grimm Kardeşlerden almış olduğu ilhamı gayet başarılı bir şekilde kullanmış ve kültürümüze uyarlamış.

Kitapta elli altı adet öykü bizleri karşılıyor. Bu öykülerden elli dört tanesi çeşitli Türk diyarlarından biz okura seslenirken iki tanesi ise kitabın müellifi tarafından kaleme alınmış. “Çoban İle Su Kızı” yazarın kaleme almış olduğu, halk hikayesi tadında bir manzum öykü. “Üç Avcı ve Ormanın Ruhı” öyküsü de Sovyet dönemi Türk yörelerinden birinde geçen hoş bir öykü. Korku öyküleri yazmayı ve okumayı seven biri olarak gayet başarılı bir öykü olmuş. Toplanmış ve modernize edilmiş diğer öykülere gelelim. Sayıları; Çuvaşistan’dan üç, Altay Türkleri’nden bir, Kırgızistan’dan on dört, Karakalpaklar’dan iki, Kazakistan’dan beş, Başkurdistan’dan sekiz, Doğu Türkistan’dan bir, Nogaylar’dan beş, Tataristan’dan sekiz, Özbekistan’dan bir, Türkmenistan’dan bir ve Tuvalar’dan beş öykü şeklinde.

Okurken en çok keyif aldığım Tataristan öyküleri oldu. Bu öykülerde de sağlam bir korku anlatısı var ve okurken insanı ürpertmiyor değil. Özellikle, “Upır ile Mezarlık” öyküsü son

derece başarılı. Emrah Ece, keşke biraz daha kendi yorumunu katıp “Üç Avcı” öyküsünde yaptığı gibi bir kurgu koysaydı ortaya. Eminim, daha güzel olurdu. Kırgız ve Başkurt öyküleri, daha destansı ve masalsı hissettiriyor. Küçükken okuduğum *Dede Korkut Hikayeleri* ile *Anadolu Masalları*’nın tadını aldım bu öykülerde. Çocukluğuma dönüp annemin bana aldığı o kitapları okuyormuş gibi hissettim. Tuva Türklerinin öykülerine gelelim şimdi! Daha çok fabla benzeyen bu öyküler, okurken sıkmayan ve tatlı öyküler denebilir. Devenin güzelim kuyruğunu ata ve boynuzunu geyiğe kaptırmasını öğrenip neden böyle görüldüğüne dair bir fikir sahibi oluyoruz bu anlatıya göre.

Daha sayamadığım çok öykü var ve hepsi de birbirinden güzel ve keyifli öyküler. Yazar, okuru hiç sıkmayacak şekilde ayarlamış ve bunu da çok güzel bir şekilde başarmış. Dildeki sadelik ve akıcılıksa okuması kısa ama tesiri uzun bir etki oluşturuyor insan dimağında. Okurken bir de aklıma, Seçkin Sarpkaya’nın *Türklerin Demonik Masalları* isimli halk bilimleri kitabı geldi. Birisi, anlatılardaki varlıkların özelliklerini halk bilimi çerçevesinden incelerken diğeri ise bu anlatıları kendi kalemi yettiğince başarılı bir şekilde tekrar öyküleştirilmiş. Bu iki üretken insanın, bir araya gelip güzel bir çalışma yaptığını görmek beni sevindirir. Ata yurdundan, dost ellerden bizlere selam ve okunacak, dinlenecek hikayeler getiren bu kitabı ve yazarı Emrah Ece’yi tekrardan kutluyorum. 📖

FRANSA'DA İLK DAİMÎ TÜRK ELÇİSİ MORALI ESSEYİT ALİ EFENDİ 1797-1802

Mehmet Menderes

Herbette'nin 1902 senesinde neşredilen bu çalışmasının, Moralı Esseyit Ali Efendi'nin Fransız kaynaklarında izini sürmek için bir rehber niteliğinde olduğunu söyleyebiliriz.

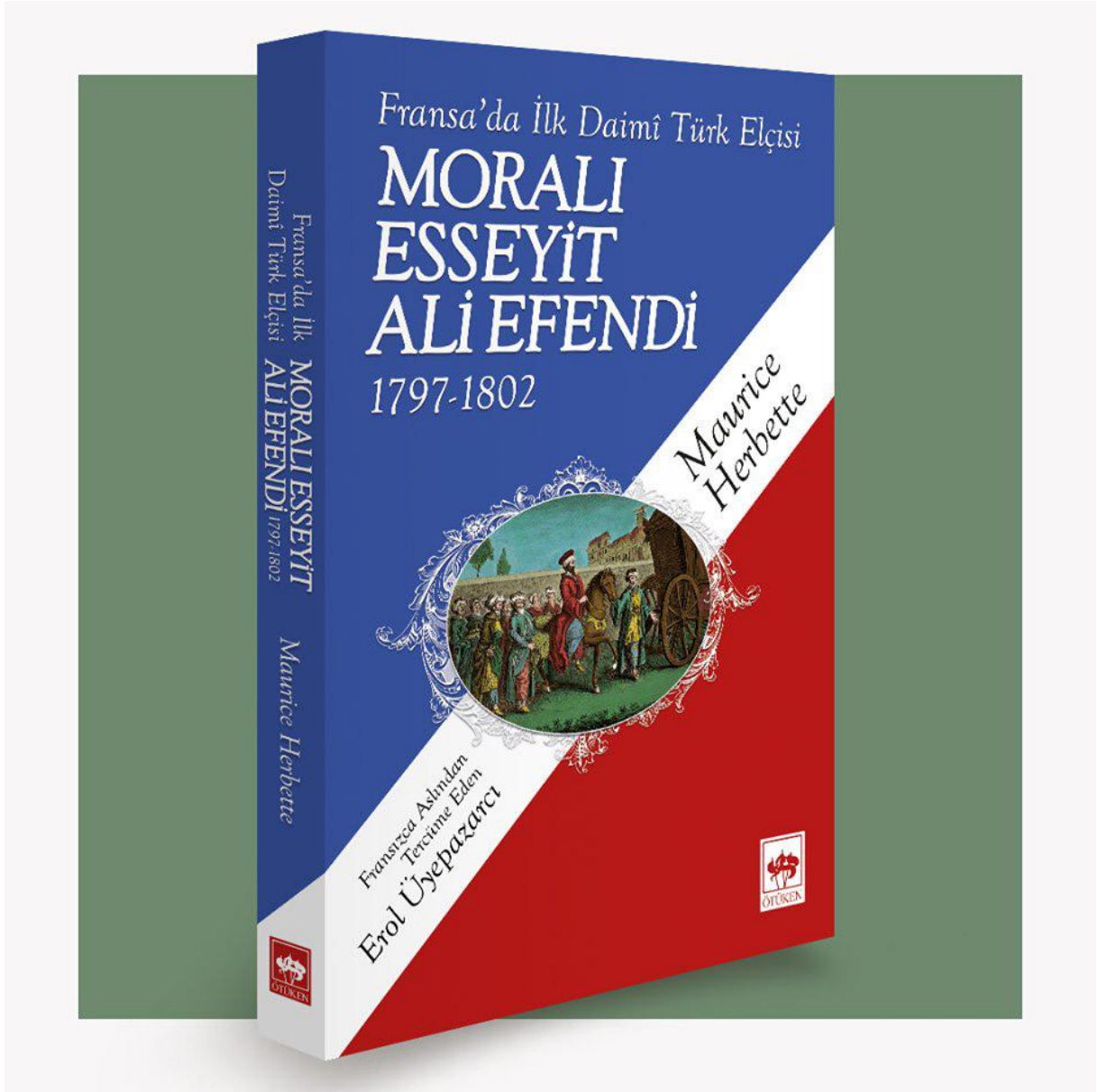
Fransız diplomat Maurice Herbette'nin (1871-1929) *Fransa'da İlk Daimî Türk Elçisi Moralı Esseyit Ali Efendi 1797-1802* adlı eseri Erol Üyepazarcı'nın çevirisiyle Ötüken Neşriyat tarafından yayımlandı. Eserin ilk Türkçe çevirisinin basımı 1997 senesinde yapılmıştı ve bundan 22 sene sonra yeniden neşredilmiş oldu.

12 bölümden oluşan kitabın sonunda çeşitli belgeler ve gravürler yer alıyor. Bu belgeler arasında Esseyit Ali Efendi'ye ithaf edilmiş şarkı kupleleri, Bâb-ı Âli'nin savaş ilanı ve Esseyit Ali Efendi tarafından sunulan barış anlaşması taslağının maddeleri gibi önemli kaynaklar da bulunuyor. Esseyit Ali Efendi'nin heyetiyle birlikte Lüksemburg Sarayı'na gidişini resmedildiği gravür de kitabın sonunda yer alan görseller arasında en dikkat çekici olanı.

Kitapta Erol Üyepazarcı'nın, Herbette'nin kitabının da bir değerlendirmesinin yer aldığı Moralı Esseyit Ali Efendi hakkında bir önsö-

zü yer alıyor. Bir çevirmen önsözü için uzun sayılabilecek hatta kimi yerde akademik bir inceleme niteliği taşıyan bu önsözün, okuru kitaba hazırladığını söylemek mümkün. Üyepazarcı'nın Osmanlı Devleti'nin elçilik sistemi hakkında ön bilgi vermesi de dikkat çekici bir husus.

Maurice Herbette'nin büyükelçi olarak Moralı Esseyit Ali Efendi ile meslektaş olması, bu konuya ilgi duymasının başat sebebi olmasıyla beraber eserinin titiz bir çalışmanın ürünü olduğunu söyleyebiliriz. Özellikle Fransız arşivlerinden mümkün olduğunca istifade eden Herbette, Moralı Esseyit Ali Efendi'nin yolculuğunun detaylarına inebilmek için mahallî arşivleri de incelemiştir. Bu Fransız belgeleri ışığında, çalışmanın ne derece önemli olduğu görülebilir. Buna karşın kitabın eksik kaldığı nokta Osmanlı kaynaklarının kullanılmamış olmasıdır. Maurice Herbette'nin Türkçe bilmesi onun Moralı Esseyit Ali Efendi hakkın-

daki Osmanlı tevârih ve vesikalarından istifade edememesine sebep olmuştur.

Osmanlı kaynaklarının kullanılmamış olması Herbette'nin de Morali Esseyit Ali Efendi'ye sadece Fransız kaynaklarından bakmasına neden olmuştur. Bu durum da Fransadaki ilk daimî Türk elçisine bakışını sınırlamış ve Fransız belgelerinin izin verdiği ölçüde onu araştırmasına ve incelemesine sebep olmuştur. Herbette'nin yapmış olduğu kimi tespit-

leri okurken de bunu göz önünde bulundurmak gerekiyor. Çünkü 1902 senesinde ilk kez neşredilen bu çalışma, aradan geçen zamana ve Fransız arşiv kaynaklarına dair bilgilerin orijinallliğini korumasına karşın günümüzde Morali Esseyit Ali Efendi hakkında yapılan araştırmalar bu eserde karanlıkta kalan yerleri aydınlatmaktadır. Bu durumda da Herbette'nin kitabını Fransız kaynaklarında bir araştırma için rehber olarak görülebilir. ❧

YAŞAYAN ÖLÜLER

Mehmet Can Kuyucu

Evet, Bedrettin Sami. Evet. Şairler yaşarken ölmeyi, öldükten sonra yaşamayı bilen, yaşamın sonsuzluğunu keşfetmiş sarraflardır.

PERDE - 1

(BEDRETTİN SAMİ - BİRİNCİ ÖLÜ - KAVUKLU SUFİ)

Eyüp sokakları... Her adım bir lahit, lahitle-
rin üzerinde kıvrıla kıvrıla akan Arap harf-
leri... Hava karanlık... Yıldızların her biri
sanki bir mezar için ayrılmış ve mezarın üzerin-
deki taştan kavuklar, fesler bu aydınlık ile yıkan-
makta... Tek nefes yok... Tek hareket yok... Tek
insan yok ... O'nun haricinde... Adım adım yak-
laşmakta karanlığa... Mezar taşlarından seke seke
sokağın sonuna uzanan ayakkabı sesleri... Tak,
tak, tak... Siyah paltosu dizlerinde, kundurası yıl-
dızlardan süzülen ışıklarla yer yer parlamakta...
Boğazında düğüm olmuş bir kravat, bembeyaz
bir gömlek ve köstekli saatin zincirinin üzerinde
uzandığı siyah yelek... Elinde ceviz ağacından bir
baston...Usulca yürür, yürür... Sokağın daralan
kısımında Eyüp Camisi'nin giriş kapısı görülmek-
te... Tam da bu esnada esrarlı bir serzenişle mezar
taşlarından gelen sesler... Yer yer gıcırdayan la-
hitler... Kubbeleri çınlayan türbeler...

(Korkutucu olmayan fakat büyüleyici bir ses
ile)

Birinci Ölü - Hoş geldin Bedrettin Sami
Efendi.

(Elinde fırtınaların bile söndüremeyeceği
ufacık bir isli gaz lambası... Türbe camlarının
içinden süzülerek geçer...Ve ansızın Bedrettin
Sami'nin önüne dikilir.)

Birinci Ölü - Söyle bakalım Bedrettin Sami.
Sen mi ölüsün bizler mi?

(Birinci Ölü, elindeki gaz lambasını Bedret-
tin Sami'nin yüzüne uzatır. Bedrettin Sami bir
an irkilir ve sonra mahzun bir şekilde boynunu
eğip cevaplar.)

Bedrettin Sami - Ne sizler ölüsünüz, ne de
ben...

(Daireler çizerek yükseklere çıkar Birinci
Ölü ve bir şimşek edasıyla tekrar çakılır yere.
Bedrettin Sami'nin etrafında döner, döner. Elin-
deki gaz lambasını tekrar Bedrettin Sami'nin
yüzüne doğru hızlıca uzatır.)

Birinci Ölü - Ayakların seni buraya neden
getirdi?

Bedrettin Sami - Nefes alıyorken değil, al-
mıyorken yaşamak istiyorum. Tıpkı sizler gibi...
(Arkadan gayet tiz bir ses...)

Kavuklu Sufi - Sırdır, sır. Hu deyiver.

Birinci Ölü - O hâlde gaz lambasının ucunda titreşen aleve dokun Bedrettin Sami Efendi...
(Bedrettin Sami elini, titreşen aleve uzatmakta...)

PERDE – 2

(BEDRETTİN SAMİ - BİRİNCİ ÖLÜ - ŞAİR - KAVUKLU SUFİ)

(Eyüp'te tepe üstüne serpili mezarlar... Denizi ve göğü birleştiren, ölü yaşayanlar ile yaşayan ölümler arasındaki görünmez perde... İşte o tepe... Birinci Ölü, yamaçtaki bir mezara doğru yürür. Elindeki asayı alıp mezar taşına vurur. Tak tak tak.)

Birinci Ölü - Uyan Şair! Misafirin var.
(Mezarın üzerindeki toprak hafiften kımıldar. Ardından uzun bir sessizlik...)
(Birinci Ölü tekrar mezar taşına vurur asayı. Tak tak tak.)

Birinci Ölü - Uyan Şair! Vakit dar.
(Mezarın üzerindeki topraklar sarsılır. Sarsıntıdan sonraki sessizlik kemiklere kadar hissedilmekte...)
(Birinci Ölü bir kez daha vurur asasını mezar taşına. Tak tak tak.)

Birinci Ölü - Uyan Şair! Ölüm var.
(Mezardan bir uğultu gelir. Topraklar taşarak mezarı açmaya başlar. Açıldıkça açılır, döküldükçe dökülür toprak. Ve toprağın altında görünen tahtalar...Tahtaların altından gür bir ses...)

Şair - “Sırtımı uykuda dürtüyor bir el: Fırla, yatağından koşar adım gel! O bir minicik zar, kabuğunu del! Seni çağıran var, ta maveradan!”
(Tahtalar kımıldar, mezar iyice açılır. Birinci Ölü elini Şair'e uzatır. Şair uzanan eli tutup mezardan çıkar. Bedrettin Sami mezarın tam arkasındaki ağacın altında beklemektedir. Karanlık gebedir karanlığa. Siyahtan öte bir karanlık vardır ağacın yapraklarından sallanan. Şair ve Birinci Ölü, Bedrettin Sami'nin yanına yaklaşırlar.

Şair vakur, Birinci Ölü gaz lambasını sağa sola seğırtmekte.)
(Eliyle göğü işaret ederek...)

Birinci Ölü - Ötelerden bir aynadır şu üstümüze gerilmiş gök, baktıkça ölümü hatırlarız.

Bedrettin Sami - Siz zaten ölü değil misiniz?

Birinci Ölü - Ölümler de ölürler.

(Ağacın etrafında hızlıca döner. Masmavi helezonlar çizerek göğe doğru fırlar ve kaybolur. Ve saniyeler sonra o esrarlı ses: Puff! Sami Efendi'nin burnunun dibinde biter. Elindeki gaz lambası alev alev yanmaktadır. Eliyle tepenin yamacına uzanmış iki mezar gösterir.)

Birinci Ölü - Şunlara bak Sami Efendi. Şunlara bak. Ne gelenleri vardır ne de bir yokluk duyan arkalarından. İşte bunlar ölü ölümlerdir.

(Boşlukta kıvrılarak Şair'in yanına doğru akar Birinci Ölü.)

Birinci Ölü - Ya şu mezarından çıkardığımız adam?

Bedrettin Sami - (Bir şeyler anlamış gibi dudaklarından sözcükler dökülür.) Şair... (Uzun bir sessizlik... Ve ardından heyecanla...) Yaşayan ölümler...

Birinci Ölü - Evet, Bedrettin Sami. Evet. Şairler yaşarken ölmeyi, öldükten sonra yaşamayı bilen, yaşamın sonsuzluğunu keşfetmiş sarraflardır. Onlar ölseler de ölmezler.

Bedrettin Sami - Nefes almıyorken yaşamak, Şairlik... Ne büyük saadet.
(Gürleyerek...)

Şair - Yetmez...

Bedrettin Sami - Dahası nedir, yalvarırım söyleyin?

Şair - “Gözüm, aklım, fikrim var deme hepsini öldür, Sana çöl gibi gelen, O göl diyorsa göldür...”

Bedrettin Sami - Dahası, dahası?

Kavuklu Sufi - Sırdır, sır. Hu deyiver.

Şair - Dahası da sır, söylediklerim de. Varlık O’nda, O varlıkta... Ötelerin ötesinde dersin ama bizzat sende. Sendeyken bulamazsın çünkü hem sende hem ötelerin ötesinde. Ben sanatkârım o sanatkâr... Farkımız ne ola ki biliyorsan söyle?

Bedrettin Sami - Ben bilmem... Ben bilmem...

Şair - Yunus’un zikri midir dilindekiler?

Bedrettin Sami - Ben bilmem... Ben bilmem...

Şair - Her şeyi unutmak, sırrın ilk merhalesi. Sonrası Bedrettin Sami Efendi... Sonrası unutmayı da unutup Büyük Sanatkâr’ı bilmenin saadeti.

Bedrettin Sami - O sanatkâr, sen sanatkâr... Farkınız ne ola ki?

Şair - O önce “yok”u var eder, sonra yoktan var eder. Biz bu “var”lar memleketinde, var olanı dönüştürürüz. Kelimeler hep vardır. İnsanı şair eden o kelimeleri maharetle düzmektir. Renkler hep vardır. İnsanı ressam eden de renkleri birbirine vurmaktır. Peki, hem o sanatkâr hem biz sanatkâr. İkimizin de sanatkâr olması na ne demeli?

Bedrettin Sami - Ben bilmem... Ben bilmem...

Şair - Sırdır, sır. Hu deyiver.

Kavuklu Sufi - Sırdır, sır. Hu deyiver.

Bedrettin Sami - Huu... ❧

Kitaba “Bir Nesli Nasıl Mahvettiler?” ismini verdik. Bu bir roman ismi değildir. Zira bu kitap roman değildir. Bu kitap hayat gibi daima şikâyet edilen, fakat kendisinden vazgeçilemeyen bir sürükleniş, ölüm kadar korkunç bir gerçektir. Kitaptaki insanlar bizleriz. Bizim neslimizdir. Burada genç varlıklar, dışımızı saran, içimizi sarsan, gençliğimizi, varlığımızı yokluğa, boşluğa doğru alıp götüren, silip süpüren kör bir kuvvetin mahkûmudurlar!...

Büsrâ Bektas

TÜRK EDEBİYATI 27 GENÇ SAYINAT